

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 28. januára 2014¹

Vec C-583/12

**Sintax Trading OÜ
proti
Maksu- ja Tolliameti**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Riigikohus (Estónsko)]

„Colné konanie pri tovare podozrivom z porušovania práv duševného vlastníctva — Nariadenie (ES) č. 1383/2003 — Článok 13 ods. 1 — Orgán príslušný na vedenie konania o určenie, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva — Právomoc colných orgánov začať konanie o určenie, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva — Článok 47 Charty základných práv Európskej únie“

1. Prejednávaný prípad sa týka opatrení na hraniciach prijatých v Estónsku proti tovaru, ktorý údajne porušuje práva k dizajnom. Tento prípad poskytuje Súdnemu dvoru príležitosť opäť podať výklad nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003 (ďalej len „nariadenie“)², a to v súvislosti s konaním o určenie, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva, uvedeným v článku 13 ods. 1 nariadenia.
2. Riigikohus (Najvyšší súd, Estónsko) položil Súdnemu dvoru dve otázky. Po prvé sa pýta, či samotné colné orgány môžu viesť konanie uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia, a po druhé sa pýta, či tieto orgány môžu začať uvedené konanie.
3. Tieto otázky vznikli v konaní o žalobe, ktorú podala Sintax Trading OÜ (ďalej len „Sintax“) proti estónskemu daňovému a colnému úradu (Maksu-ja Tolliamet, ďalej len „MTA“), ktorý zamietol žiadosť spoločnosti Sintax o uvoľnenie tovaru zadržaného MTA s odôvodnením, že tento tovar porušuje zapísaný priemyselný dizajn, ktorého majiteľom je OÜ Acerra (ďalej len „Acerra“).

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Nariadenie Rady (ES) č. 1383/2003 z 22. júla 2003, ktoré sa týka colného konania pri tovare podozrivom z porušovania niektorých práv duševného vlastníctva a opatrení, ktoré sa majú prijať pri tovare, u ktorého sa zistilo, že sa takéto práva porušili (Ú. v. EÚ L 196, s. 7; Mim. vyd. 02/013, s. 469). Nariadenie bolo predmetom výkladu v rozsudkoch z 12. februára 2009, Schenker (C-93/08, Zb. s. I-903); z 2. júla 2009, Zino Davidoff (C-302/08, Zb. s. I-5671), a z 1. decembra 2011, Philips (C-446/09 a C-495/09, Zb. s. I-12435). Skoršie predpisy boli predmetom ďalších rozsudkov.

I – Právny rámec

A – Právo Európskej únie

4. Opatrenia na hraniciach predstavujú dôležitú časť ochrany práv duševného vlastníctva v Európskej únii. Nariadenie nie je prvým ani posledným legislatívnym opatrením EÚ prijatým v tejto oblasti.³ S účinnosťou od 1. januára 2014 bolo toto nariadenie totiž zrušené nariadením č. 608/2013⁴. Vzhľadom na dátumy prijatia predmetných aktov sa však na prejednávany prípad vzťahuje nariadenie.

5. Odôvodnenia 2 a 3 nariadenia znejú takto:

- „(2) obchodovanie napodobenín, pirátskeho tovaru a v skutočnosti všetkého tovaru porušujúceho práva duševného vlastníctva spôsobuje významnú ujmu výrobcem dodržiavajúcim zákony, obchodníkom a držiteľom práv, ako aj klamanie a v niektorých prípadoch ohrozovanie zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov. Pokiaľ je to možné, takýto tovar by nemal vstúpiť na trh a mali by sa prijať opatrenia, ktoré sa zaoberajú touto protiprávnou činnosťou bez toho, aby predstavovali prekážku pre slobodu legálneho obchodu. Tento cieľ je v súlade s úsilím na medzinárodnej úrovni;
- (3) v prípadoch, keď napodobeniny, pirátsky tovar a vo všeobecnosti tovar porušujúci právo duševného vlastníctva pochádza alebo prichádza z tretích krajín, jeho dovoz na colné územie spoločenstva vrátane jeho prekládky, uvoľnenia do voľného obehu v spoločenstve, umiestnenia na odkladný postup a umiestnenia do voľnej zóny alebo skladu by sa malo zakázať a mal by byť zriadený postup umožňujúci colným orgánom uplatňovanie tohto zákazu tak účinne, ako je to len možné“.

6. Článok 10 nariadenia stanovuje:

„Právo platné v členskom štáte, na ktorého území sa tovar nachádza v jednej zo situácií uvedených v článku 1 ods. 1, sa uplatňuje pri rozhodovaní, či sa právo podľa vnútroštátneho práva duševného vlastníctva porušilo.

Toto právo sa tiež uplatňuje na bezodkladné oznámenie colnému oddeleniu alebo úradu uvedenému v článku 9 ods. 1 o začatí postupu ustanoveného v článku 13, pokiaľ sa postup nezačal týmto oddelením alebo úradom.“

7. Podľa článku 13 ods. 1 nariadenia:

„Ak colný úrad, uvedený v článku 9 ods. 1, nebol počas 10 pracovných dní od obdržania oznámenia o odklade uvoľnenia alebo zadržaní upovedomený o začatí konania s cieľom určenia, či sa podľa vnútroštátneho práva, v súlade s článkom 10, právo duševného vlastníctva porušilo, alebo neobdržal súhlas držiteľa práva ustanovený v článku 11 ods. 1, ak je to vhodné, vyhovie sa uvoľneniu tovaru alebo sa ukončí jeho zadržanie, vzhľadom na ukončenie jeho colných formalít [pod podmienkou, že boli splnené všetky colné náležitosti – *neoficiálny preklad*].

Toto obdobie sa v náležitých prípadoch môže predĺžiť najviac o 10 pracovných dní.“

3 — Týmto nariadením (článok 24) bolo zrušené nariadenie Rady (ES) č. 3295/94 z 22. decembra 1994, ktorým sa ustanovujú opatrenia zakazujúce uvoľnenie falšovaných a pirátskych tovarov do voľného obehu, ich export, reexport alebo uplatňovanie režimu suspenzie pre tieto tovary (Ú. v. ES L 341, s. 8; Mim. vyd. 02/005, s. 318), ktorým (článok 16) bolo zrušené nariadenie Rady (EHS) č. 3842/86 z 1. decembra 1986 ustanovujúce opatrenia na zákaz uvoľnenia falšovaného tovaru do voľného obehu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 357, s. 1).

4 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 z 12. júna 2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi a zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003 (Ú. v. EÚ L 181, s. 15). Pozri článok 38.

8. Nariadenie Komisie (ES) č. 1891/2004⁵ stanovuje opatrenia potrebné na uplatňovanie nariadenia. V jeho odôvodnení 1 sa uvádza:

„Nariadenie (ES) č. 1383/2003 zaviedlo spoločné pravidlá s cieľom zabrániť vstupu, prepusteniu do voľného obehu, výstupu, vývozu, spätnému vývozu alebo prepusteniu do režimu s podmieneným oslobodením od cla falzifikátov alebo nedovolených napodobení a takto efektívne čeliť protiprávne obchodovaniu s takýmto tovarom bez toho, aby sa sťažil zákonný obchod.“

B – Vnútroštátne právo

9. Estónsky colný zákon (Tolliseadus, ďalej len „TS“) v § 39 ods. 4 a 6 stanovuje:

„4. V súvislosti s tovarom podozrivým z porušenia práva duševného vlastníctva v zmysle... nariadenia (ES) č. 1383/2003, ktoré sa týka colného konania pri tovare podozrivom z porušovania niektorých práv duševného vlastníctva a opatrení, ktoré sa majú prijať pri tovare, u ktorého sa zistilo, že sa takéto práva porušili..., predloží držiteľ práva do desiatich dní od jeho informovania o zadržaní tovaru písomný posudok na základe kontroly vzoriek. Za predloženie posudku sa držiteľovi práva nevyplatí nijaká odmena.

...

6. Colné orgány bezodkladne zašlú kópiu posudku, ktorý dostali od držiteľa práv, príslušnej osobe, ktorá môže do desiatich dní od doručenia kópie posudku predložiť colným orgánom písomné námietky proti posudku spolu s príslušnými dôkazmi.“

10. § 45 ods. 1 TS znie:

„Colné orgány zhabú tovar uvedený v článkoch 53, 57 a 75 colného kódexu Spoločenstva a predajú ho, zničia ho pod colným dohľadom alebo ho bezplatne odovzdajú postupom upraveným v § 97 a § 98.“

11. V § 6 správneho poriadku (Haldusmentluse seadus, ďalej len „HMS“) sa uvádza:

„Správny orgán je povinný objasniť skutočnosti, ktoré majú rozhodujúci význam vo veci, ktorá je predmetom konania, a na tento účel získať v prípade potreby z úradnej moci dôkazy.“

II – Skutkový stav a konanie vo veci samej

12. Acerra je vlastníkom estónskeho zapísaného priemyselného dizajnu fľaše, ktorý bol zapísaný 15. februára 2010 pod číslom 01563 „Pudel“ (fľaša).

13. Dňa 6. decembra 2010 Acerra informovala MTA, že Syntax sa pokúsila dodať v Estónsku výrobok vo fľašiach v tvare zapísaného dizajnu.

14. Dňa 23. decembra 2010 MTA vykonal doplnkovú kontrolu zásielky 63 700 fliaš, ktoré spoločnosti Syntax zaslala ukrajinská spoločnosť. MTA konštatoval, že fľaše sú natoľko podobné zapísanému dizajnu, že vzniká podozrenie o porušení práv duševného vlastníctva. Rozhodnutím z 27. decembra 2010 MTA zadržal podozrivý tovar v colnom sklade.

5 — Nariadenie Komisie (ES) č. 1891/2004 z 21. októbra 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 1383/2003 o prijatí opatrení colnými orgánmi pri tovare, pri ktorom je podozrenie z porušovania niektorých práv duševného vlastníctva a opatrení, ktoré sa majú prijať pri tovare, pri ktorom sa zistilo, že sa práva duševného vlastníctva porušili (Ú. v. EÚ L 328, 2009, s. 16). Pozri článok 20 nariadenia.

15. V ten istý deň MTA upovedomil spoločnosť Acerra a požiadal ju o posudok k zadržanému tovaru. Dňa 6. januára 2011 Acerra predložila požadovaný posudok MTA, pričom tvrdila, že dovezené fľaše porušujú jej práva duševného vlastníctva.

16. Syntax reagovala dvoma krokmi. Najprv 18. januára 2011 požiadala MTA o uvoľnenie tovaru. Následne 7. februára 2011 podala proti spoločnosti Acerra žalobu na Harju Maakohus (Okresný súd v Harju), ktorou napadla platnosť priemyselného dizajnu spoločnosti Acerra.

17. Pokiaľ ide o žiadosť o uvoľnenie tovaru, MTA listom z 11. februára 2011 informoval spoločnosť Syntax, že Acerra posúdila fľaše dovezené do Estónska a dospela k záveru, že sú zhodné s jej zapísaným dizajnom. Podľa nariadenia č. 1383/2003 MTA nemohol uvoľniť tovar, keďže – podľa MTA – došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva. MTA nemal právomoc rozhodnúť, či je toto právo duševného vlastníctva platné. V ten istý deň Syntax požiadala po druhý raz o uvoľnenie tovaru. Dňa 17. februára 2011 MTA opäť odmietol uvoľniť tovar, pričom uviedol podobné odôvodnenie.⁶

18. Dňa 10. marca 2011 Syntax podala žalobu na Tallinna Halduskohus (Správny súd v Tallinne) s cieľom dosiahnuť uvoľnenie tovaru. Dňa 3. júna 2011 tento súd nariadil MTA, aby rozhodol o uvoľnení tovaru. MTA podal odvolanie na Tallinna Ringkonnakohus (Krajský súd v Tallinne), ktorý odvolanie zamietol rozsudkom z 19. januára 2012, avšak svoj rozsudok založil na iných dôvodoch. MTA podal proti tomuto rozhodnutiu kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd.

19. Žaloba spoločnosti Syntax, ktorou táto spoločnosť spochybnila platnosť priemyselného dizajnu, bola zamietnutá 21. decembra 2011, kým prebiehalo konanie o odvolaní opísané v predchádzajúcom bode. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť, takže zápis dizajnu je platný.

III – Prejudiciálne otázky a konanie pred Súdnym dvorom

20. Uznesením z 5. decembra 2012 Riigikohus prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Môže sa ‚konanie s cieľom určenia, či sa... právo duševného vlastníctva porušilo‘, ktoré je uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia č. 1383/2003, viesť aj na colnom oddelení alebo musí byť ‚orgán príslušný rozhodnúť o prípade‘, ktorý je uvedený v kapitole III nariadenia, oddelený od colných orgánov?
2. V odôvodnení 2 nariadenia č. 1383/2003 sa ako cieľ nariadenia uvádza ochrana spotrebiteľov a podľa odôvodnenia 3 by mal byť vytvorený postup umožňujúci colným orgánom, a to čo najúčinnšie, uplatňovanie zákazu dovozu tovaru, ktorý porušuje práva duševného vlastníctva, na colné územie Spoločenstva, ale bez toho, aby tým bola obmedzená sloboda legálneho obchodu, ktorá je uvedená v odôvodnení 2 tohto nariadenia a v odôvodnení 1 vykonávacieho nariadenia č. 1891/2004.

Je s týmito cieľmi zlučiteľné, ak sa opatrenia upravené v článku 17 nariadenia č. 1383/2003 môžu uplatňovať len vtedy, ak konanie na určenie porušenia práva duševného vlastníctva, ktoré je uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia, začne držiteľ práva alebo musia mať s ohľadom na čo najúčinnšie dosiahnutie týchto cieľov právomoc začať príslušné konanie aj colné orgány?“

21. Písomné pripomienky predložila Česká republika, Estónska republika a Komisia. Nikto z účastníkov konania nepožiadala, aby sa konalo pojednávanie, a preto sa žiadne pojednávanie neuskutočnilo.

6 — Estónsko tvrdí, že MTA sa vzhľadom na prebiehajúci súdny spor týkajúci sa platnosti práva k dizajnu rozhodol nevydať v správnom konaní rozhodnutie o tom, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva v zmysle článku 2 ods. 1 písm. b) nariadenia, lebo také rozhodnutie by v podstate viedlo k zhabaniu a zničeniu tovaru.

IV – Posúdenie

22. Otázky, ktoré položil vnútroštátny súd, možno chápať len v kontexte systému opatrení na hraniciach zavedeného nariadením, ako aj spôsobu, akým estónske súdy vyložili skutkový stav vzhľadom na tento systém. Preto postupne rozoberiem oba tieto problémy a až potom sa budem zaoberať samotnými otázkami.

A – Predmet a systém nariadenia

23. S cieľom chrániť držiteľov práv, výrobcov dodržiavajúcich zákony a obchodníkov, ale aj spotrebiteľov⁷ nariadenie vytvára predovšetkým systém colného konania proti tovaru *podozrivého* z porušovania práv duševného vlastníctva⁸, ale aj viaceré opatrenia proti tovaru, pri ktorom sa *zistilo*, že sa takéto práva porušili.

24. Čo sa týka tovaru⁹ podozrivého z porušovania práv duševného vlastníctva, opatrenia na hraniciach možno v zásade prijať na žiadosť držiteľa práv¹⁰, ktorej colné orgány vyhovejú.¹¹ Colné orgány – v prípade potreby po porade so žiadateľom – odložia uvoľnenie tovaru podozrivého z porušovania práva duševného vlastníctva, na ktorý sa vzťahuje žiadosť, ktorej sa vyhovel, alebo ho zadržia.¹² Ak žiadosť nebola podaná alebo ak sa jej nevyhovelo, ale colné orgány majú dostatočné dôvody na podozrenie, že tovar porušuje práva duševného vlastníctva, môžu *ex officio* odložiť jeho uvoľnenie alebo ho zadržať na tri pracovné dni, aby držiteľ práv mohol podať žiadosť.¹³

25. Tieto opatrenia však majú dočasnú povahu. Článok 13 ods. 1 nariadenia stanovuje, že ak colné orgány neboli do desiatich pracovných dní od doručenia oznámenia o odklade uvoľnenia alebo zadržaní upovedomené o začatí konania s cieľom určenia, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva,¹⁴ tovar sa musí uvoľniť alebo sa jeho zadržanie musí ukončiť. Na tovar, v prípade ktorého sa zistí, že porušuje právo duševného vlastníctva, sa vzťahujú opatrenia upravené v kapitole IV nariadenia, medzi ktoré patrí zničenie tovaru, ktorý porušuje práva duševného vlastníctva.¹⁵

26. Keď sa zistí, že tovar porušuje právo duševného vlastníctva, uplatnia sa opatrenia uvedené v kapitole IV nariadenia: tovar nesmie vstúpiť na colné územie Únie ani byť predmetom niektorého z iných konaní uvedených v článku 16 a členské štáty musia prijať potrebné opatrenia, aby príslušné orgány mohli prijať opatrenia uvedené v článku 17 vrátane zničenia tovaru.

27. Z opisu skutkového stavu nie je zrejmé, či bol dodržaný postup upravený v nariadení, najmä či držiteľ práv podal žiadosť, aby colné orgány konali. Prináleží vnútroštátnym súdom, aby preskúmali tieto požiadavky.

7 — Odôvodnenie 2 nariadenia.

8 — Tento pojem je vymedzený v článku 2 ods. 1 nariadenia.

9 — Tovar musí podliehať príslušnému colnému režimu. Pozri článok 1 ods. 1 nariadenia.

10 — Články 5 a 6 nariadenia.

11 — Článok 8 nariadenia. Nariadenie používa rôzne pojmy pre odlišné orgány, o ktorých sa hovorí. Orgán, ktorý prijíma žiadosť a rozhoduje o nej, sa nazýva „colné oddelenie“ (článok 5 ods. 1 a 2), zatiaľ čo orgán, ktorý prijíma žiadosť, ktorej sa vyhovel, a koná na základe nej, sa označuje ako „colný úrad“ (článok 9 ods. 1). Pojem „colné orgány“ sa používa (napríklad v článku 1 ods. 1) ako všeobecný pojem, ktorý označuje ktorýkoľvek z konkrétnych orgánov colnej správy. Všade v týchto návrhoch budem používať tento pojem.

12 — Článok 9 ods. 1 nariadenia.

13 — Článok 4 nariadenia.

14 — Ak sa to vzťahuje na daný prípad, možno prípadne použiť takzvaný zjednodušený postup upravený v článku 11 ods. 1. Pozri tiež rozsudok Schenker (už citovaný, bod 26).

15 — Článok 17 nariadenia.

B – *Výklad skutkových okolností veci zo strany vnútroštátnych súdov vzhľadom na systém nariadenia*¹⁶

28. Sintax vo svojej žalobe, ktorou napadla zadržanie tovaru na Správnom súde v Tallinne, okrem iného uviedla, že nebol včas začatý postup na určenie, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva, uvedený v článku 13 ods. 1 nariadenia. MTA však tvrdil, že určil, že tovar porušuje právo duševného vlastníctva.

29. Správny súd v Tallinne konštatoval, že oznámenie, ktoré MTA zaslal spoločnosti Acerra, možno považovať za prvý úkon MTA v správnom konaní o určenie, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva, ktorý je prípustný podľa článkov 9 a 10 nariadenia. Tento súd sa teda zjavne domnieval, že MTA začal 27. decembra 2010 konanie uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia. Tento súd však nepovažoval ani jeden z neskorších úkonov za rozhodnutie MTA. Uvedený súd na základe toho, že MTA nevydal rozhodnutie, a na základe svojho výkladu článku 14 nariadenia rozhodol v prospech spoločnosti Sintax.

30. MTA podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, v ktorom tvrdil, že rozhodnutie o porušení nemohol vydať z dôvodu, že Sintax napadla platnosť práva duševného vlastníctva a že článok 14 nariadenia sa neuplatnil, lebo nebola poskytnutá záruka.

31. Krajský súd v Tallinne potvrdil rozhodnutie správneho súdu, aj keď z iných dôvodov. Podľa výkladu skutkového stavu, ktorý podal krajský súd, sa konanie uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia nezačalo, lebo nie colné orgány, ale občianskoprávny súd musí rozhodnúť, či došlo k porušeniu práv duševného vlastníctva.

32. MTA podal proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok, v ktorom tvrdil, že otázka právomoci colných orgánov rozhodnúť o porušení bola vznesená po prvý raz a že colné orgány majú takú právomoc.

33. Estónsky Najvyšší súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania uviedol, že je „v zásade možné“ vykladať estónske právo¹⁷ tak, že colné orgány majú právomoc rozhodnúť, či ide o pirátsky tovar.¹⁸ Vnútroštátny súd však má pochybnosti o tom, či je tento výklad vnútroštátneho práva v súlade s právom EÚ, a odpoveď na dve položené otázky považuje za nevyhnutnú na rozhodnutie o obsahu pokynov, ktoré má súd poskytnúť MTA.

C – *Položené otázky*

34. Ako som už uviedol, estónsky Najvyšší súd sa v podstate pýta dve veci: či konanie uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia môžu viesť samotné colné orgány (prvá otázka) a či colné orgány tiež môžu začať príslušné konanie (druhá otázka).

1. Prvá otázka

35. Svojou prvou otázkou sa estónsky Najvyšší súd pýta, či colné orgány môžu samy viesť konanie uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia. Skôr než rozoberiem toto ustanovenie, však stručne zhrniem názory účastníkov konania a vnútroštátneho súdu.

16 — Tento opis je založený na návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

17 — § 39 ods. 4 a 6 TS, § 45 ods. 1 TS a § 6, 38 a 39 HMS v spojení s § 1 ods. 4 TS.

18 — Estónsko sa domnieva, že držiteľ práva môže začať konanie aj na občianskoprávnom súde, ale správne konanie je alternatívou k tomuto konaniu.

a) Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

36. Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či nariadenie dovoľuje colným orgánom, aby samy viedli konanie uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia. V názve kapitoly III nariadenia sa hovorí o „colných orgáno[ch] a orgán[e] príslušn[om] rozhodnúť o prípade“, a preto názov uvedenej kapitoly podľa všetkého jasne rozlišuje tieto dva druhy orgánov. Vnútroštátny súd sa však domnieva, že príslušná judikatúra nie je jednoznačná.

37. Všetci účastníci tohto konania by na prvú otázku odpovedali kladne.

38. Podľa Estónskej republiky nariadenie harmonizuje len opatrenia na hraniciach. Ako sa uvádza v odôvodnení 8 a článku 10 nariadenia, rozhodnutie o porušení uvedené v článku 13 ods. 1 je ponechané na vnútroštátne právo a – podľa zásady procesnej autonómie členských štátov – určenie príslušného orgánu patrí do právomoci členských štátov. Estónsko tvrdí, že jeho názor podporujú články 49 a 55 Dohody TRIPS, pričom v prvom uvedenom článku je výslovne uvedené správne konanie. Odkaz v názve kapitoly III podľa Estónska svedčí len o tom, že tieto orgány môžu, ale nemusia byť odlišné. Článok 10 nariadenia tiež stanovuje, že postup uvedený v článku 13 ods. 1 môže začať colné oddelenie, a keďže správne oddelenie zriedka začína súdne konanie na ochranu záujmov jednotlivcov, článok 10 implicitne vyžaduje existenciu správneho konania. Správne konanie by tiež pomohlo dosiahnuť ciele nariadenia, konkrétne vyššiu ochranu pred porušovaním práv duševného vlastníctva. Estónsko sa domnieva, že jeho stanovisko potvrdzuje judikatúra.

39. Česká republika v podstate súhlasí s Estónskom. Dodáva, že odlišný výklad by bol prípustný len vtedy, ak by odlišovanie colných orgánov od orgánu, ktorý rozhoduje v konaní uvedenom v článku 13 ods. 1 nariadenia, sledovalo cieľ vyjadrený v nariadení.

40. Podľa Komisie je konaním uvedeným v článku 13 ods. 1 nariadenia konanie podľa vnútroštátneho práva, ktorého cieľom je meritórne rozhodnúť o tom, či skutočne došlo k porušeniu práv duševného vlastníctva. Toto konanie treba odlíšiť od postupu, ktorým sa spravuje zadržanie tovaru (colné konanie). Komisia tvrdí, že články 41 až 49 Dohody TRIPS poskytujú podmienky pre konanie o veci samej, ale že prináleží členskému štátu, aby okrem iného určil, či má byť príslušným orgánom súdny, alebo správny orgán – hoci správne rozhodnutia musia podľa článku 41 ods. 4 uvedenej dohody podliehať súdnemu preskúmaniu.

b) Otázka, či colné orgány môžu byť „orgánom príslušným rozhodnúť o prípade“ v zmysle kapitoly III nariadenia

41. Ako Súdny dvor už poznamenal, keď uviedol „súdny alebo iný orgán príslušný na rozhodovanie vo veci samej“ v súvislosti s porušením, nemožno poprieť, že správny orgán môže byť tiež príslušným orgánom na určenie, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva podľa vnútroštátneho práva.¹⁹ Neutrálne znenie samotného nariadenia, konkrétne odkaz na „orgán príslušný rozhodnúť o prípade“ v názve jeho kapitoly III, a skutočnosť, že v nariadení sa neuvádza, kde sa vedie konanie uvedené v článku 13 ods. 1, potvrdzujú, že normotvorca mal v úmysle ponechať určenie príslušného orgánu na členské štáty.²⁰

19 — Rozsudok Philips (už citovaný, bod 69). Cieľom konštatovania, ktoré som uviedol v bode 96 návrhov, ktoré som predniesol vo veci Philips („colným orgánom neprináleží konečne rozhodnúť o tom, či boli, alebo neboli porušené akékoľvek práva duševného vlastníctva“), bolo poukázať na rozdiel medzi postupom týkajúcim sa colného konania pri tovare podozrivom z porušovania práv duševného vlastníctva a postupom týkajúcim sa tovaru, pri ktorom sa zistilo, že sa takéto práva porušili. V nijakom prípade sa nemá vykladať tak, že vylučuje možnosť, ktorú skúmam v týchto návrhoch.

20 — VRINS, O., SCHNEIDER, M.: *Enforcement of Intellectual Property Rights through Border Measures*. 2. vyd. Oxford: OUP, 2012, bod 5.495.

42. Skutočnosť, že nariadenie nevylučuje možnosť, aby konanie uvedené v článku 13 ods. 1 viedol správny orgán, v spojení so skutočnosťou, že colné orgány nepochybne sú správnymi orgánmi, však sama osebe neodôvodňuje záver, že colné orgány možno splnomocniť na vedenie príslušného konania.

43. V skutočnosti existuje niekoľko okolností, ktorým treba venovať mimoriadnu pozornosť, skôr než dospejeme k tomuto záveru. Po prvé je potrebné pripomenúť, že samotné nariadenie v názve kapitoly III uvádza „colné orgány“ a „orgán príslušný rozhodnúť o prípade“, teda orgán, ktorý rozhoduje o tom, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva, popri sebe, z čoho zrejme vyplýva, že podľa nariadenia ide o odlišné orgány.

44. Okrem toho zo znenia článku 10 nariadenia, ku ktorému sa vrátim vo svojich poznámkach k druhej otázke, vyplýva, že toto ustanovenie vychádza z predpokladu, že orgán, ktorý rozhoduje o tom, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva, a colné oddelenie alebo úrad, ktorý prípadne začal konanie, sú odlišné subjekty.²¹

45. Teraz ide o to, či by Súdny dvor za uvedených podmienok – ako zjavne navrhuje Komisia – mal bez ďalších úvah rozhodnúť, že nariadenie nebráni tomu, aby sa colné orgány považovali za príslušné na rozhodovanie o tom, či došlo k porušeniu.

46. Komisia totiž navrhla, aby Súdny dvor určil, že patrí do právomoci členských štátov rozhodnúť, ktorý orgán je príslušný, a stanoviť podrobnosti konania o určení, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva. Komisia však upozorňuje, že vnútroštátne právo musí jasne stanoviť, ktorý orgán je príslušný na toto konanie. Tiež zdôrazňuje, že konanie týkajúce sa merita porušenia nemôže byť totožné s konaním, v ktorom sa rozhoduje o tom, či sa má uvoľnenie tovaru odložiť a či tovar sa má zadržať v prípade, ak ide o tovar podozrivý z porušovania práva duševného vlastníctva. Nie je však jasné, či sú tieto záruky dostatočné.

47. Domnievam sa, že to tak nie je.

48. Skutočnosť, že podľa vnútroštátneho práva môže byť správny orgán splnomocnený určiť, či došlo k porušeniu práva duševného vlastníctva v konaní uvedenom v článku 13 ods. 1 nariadenia, nemení povahu ani obsah rozhodnutia, ktoré musí tento orgán vydať. Je zřejmé, že v takom konaní by správny orgán rozhodoval o právach a oprávnených záujmoch jednotlivcov, konkrétne – podľa terminológie nariadenia – „deklaranta, držiteľa alebo vlastníka tovaru“²². V tejto súvislosti treba opäť zdôrazniť, že v dôsledku tohto rozhodnutia sa na tovar môžu vzťahovať opatrenia upravené v kapitole IV nariadenia.

49. Vo veci Sopropé, ktorá sa týkala rozhodnutia colných orgánov súvisiaceho s clami, Súdny dvor rozhodol, že na základe všeobecnej zásady práva Európskej únie „sa musí osobám, ktorých záujmy toto rozhodnutie významnou mierou ovplyvňuje, umožniť, aby mohli účinne vyjadriť svoje stanovisko k skutočnostiam, z ktorých správny orgán zamýšľa vychádzať pri svojom rozhodnutí“²³. Tento záver musí samozrejme platiť *mutatis mutandis* po nadobudnutí platnosti Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) spolu s Lisabonskou zmluvou.²⁴

21 — Nemecké a dánske znenie článku 10 druhého odseku nariadenia, zdá sa, naznačuje, že colné orgány môžu viesť konanie („sofern dieses nicht von dieser Dienststelle oder Zollstelle durchgeführt wird“, „medmindre denne gennemføres af nævnte afdeling eller toldsted“). Z anglického, holandského, francúzskeho a talianskeho znenia však jasne vyplýva, že toto ustanovenie odkazuje na tieto orgány, ktoré začínajú konanie („unless the procedure was initiated by that department or office“, „tenzij dat kantoor of die dienst de procedure zelf heeft ingeleid“, „à moins que celle-ci n'ait été engagée par ce service ou ce bureau“ a „sempre che la medesima non sia stata avviata da tale servizio o ufficio doganale“).

22 — Článok 11 ods. 1 nariadenia.

23 — Rozsudok z 18. decembra 2008, Sopropé (C-349/07, Zb. s. I-10369, body 36 a 37).

24 — Táto všeobecná zásada bola nedávno uplatnená v rozsudku z 22. októbra 2013, Sabou (C-276/12, bod 38), avšak v kontexte týkajúcom sa vyšetrovania daňových orgánov.

50. Je pravda, že – ako Komisia správne poznamenala – úprava konania uvedeného v článku 13 ods. 1 nariadenia vo všeobecnosti spadá do právomoci členských štátov pri výkone ich procesnej autonómie.²⁵ Konanie členských štátov v tejto súvislosti však treba považovať za „vykonávanie práva Únie“ v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.²⁶

51. V takom prípade je ďalším krokom vyžadovanej analýzy určiť, ako a – presnejšie – *kam* treba po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy zaradiť uvedené procesné záruky, ktoré sú súčasne chránené ako všeobecné zásady práva Európskej únie.

52. Podľa môjho názoru – a to je moja hlavná myšlienka v tejto súvislosti – má povaha vykonávanej funkcie väčší význam ako povaha orgánu verejnej moci, ktorý ju vykonáva. Je síce pravda, že Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „EDLP“), na ktorom je článok 47 ods. 2 Charty založený²⁷, sa všeobecne týka konania pred „súdom“ a nie správneho konania.²⁸ Treba však zdôrazniť, že okolnosti prejednávaneho prípadu sú určite špecifické. V tomto prípade by správny orgán vykonával funkciu, ktorej štruktúra a spôsob vykonávania sú podľa všetkého rovnaké ako v prípade súdneho orgánu. V tomto zmysle treba chápať konštatovanie, ktoré som uviedol vo svojich návrhoch prednesených vo veci Philips, že príslušným orgánom je „zvyčajne“ súd.²⁹ Z tohto hľadiska sa domnievam, že článok 47 Charty treba považovať za správny podklad pre uvedené procesné záruky.

53. Výklad článku 6 ods. 1 EDLP, ktorý podal Európsky súd pre ľudské práva, podporuje moje stanovisko. Podľa tohto súdu pojem „rozhod[ovanie] o... občianskych právach“ uvedený v článku 6 ods. 1 EDLP zahŕňa spory týkajúce sa existencie a porušenia práv duševného vlastníctva bez ohľadu na právnu povahu orgánu, ktorý ich skúma podľa vnútroštátneho práva.³⁰ Ochrana podľa článku 6 EDLP sa teda uplatní v prípade – ako je tento –, keď ide o taký spor a ak výsledok sporu je rozhodujúci pre predmetné práva. V takom prípade však členské štáty nemusia predložiť spor súdu, ktorý v každej fáze konania splňa všetky požiadavky článku 6 EDLP. „Požiadavky flexibility a efektívnosti... môžu odôvodniť, aby najprv rozhodli správne... orgány..., ktoré nespĺňajú v každom smere uvedené požiadavky“³¹. Toto tvrdenie znamená, že hmotnoprávne požiadavky článku 6 EDLP sa v zásade vzťahujú aj na toto správne konanie, aj keď možno nie rovnako prísne. Tie isté úvahy treba podľa článku 52 ods. 3 Charty uplatniť na článok 47 Charty.

54. Na základe uvedenej analýzy nie je ťažké určiť základné záruky, ktoré by mali byť spojené s konaním uvedeným v článku 13 ods. 1 nariadenia.

55. Ako uviedla Komisia, vnútroštátne právo teda musí výslovne udeliť colným orgánom právomoc prijať príslušné rozhodnutia. Je samozrejmé, že nestačí odvodiť právomoc colných orgánov od toho, čo možno označiť za ich „bežnú“ právomoc. Od colných orgánov splnomocnených na prijímanie uvedených rozhodnutí sa rovnako očakáva, že budú konať spôsobom, ktorý zaručí ich nezávislosť a nestrannosť. Osoby, ktorým sú určené rozhodnutia, ktoré významnou mierou ovplyvňujú ich

25 — Pokiaľ ide o zásadu procesnej autonómie, pozri rozsudok z 11. februára 1971, Norddeutsches Vieh- und Fleischkontor (39/70, Zb. s. 49, bod 4).

26 — Pozri rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, bod 19), a návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Sabou (už citovanej, body 38 až 46).

27 — Vysvetlivky k článku 47 Charty.

28 — Rozsudky zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123); návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott v už citovanej veci Sabou (bod 54), a rozsudok ESLP Mantovanelli v. Francúzsko z 18. marca 1997 (Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-II, bod 33).

29 — Návrhy, ktoré som predniesol v už citovanej veci Philips (bod 41).

30 — Pozri rozsudky ESLP Kristiansen a Tyvik AS v. Nórsko z 2. mája 2013, č. 25498/08, bod 51), Vrabel a Ďurica v. Česká republika z 13. septembra 2005, č. 65291/01, body 5 a 38 až 40), ako aj König v. Nemecko z 28. júna 1978 (séria A, č. 27, bod 88).

31 — Rozsudky ESLP Le Compte, Van Leuven a de Meyere v. Belgicko z 23. júna 1981 (séria A, č. 43, bod 51), a Janosevic v. Švédsko z 23. júla 2002 (Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 2002-VII, č. 34619/97, bod 81).

záujmy, musia byť tiež – pri dodržaní práva na obhajobu – schopné účinne vyjadriť svoje stanovisko k skutočnostiam, z ktorých správny orgán zamýšľa vychádzať pri svojom rozhodnutí.³² Dotknuté osoby preto musia mať právo byť vypočuté. Okrem toho je jasné, že rozhodnutie vydané colným orgánom musí podliehať súdnemu preskúmaniu.

56. Navrhujem teda odpovedať tak, že článok 13 ods. 1 nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členské štáty splnomocnili colné orgány na vedenie konania uvedeného v predmetnom ustanovení, pokiaľ je táto právomoc výslovne upravená vnútroštátnym zákonom, colné orgány konajú spôsobom, ktorý zaručí ich nezávislosť a nestrannosť, je dodržané právo byť vypočutý a je poskytnutá možnosť súdneho preskúmania.

2. Druhá otázka

57. Druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či členské štáty môžu stanoviť, že colné orgány môžu začať postup uvedený v článku 13 ods. 1 nariadenia.

58. Všetci účastníci konania tvrdia, že je to tak. Zdôrazňujú, že konanie uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia sa podľa článku 10 prvého odseku spravuje vnútroštátnym právom. Estónsko a Česká republika poukazujú na to, že v článku 14 ods. 2 a v článku 10 druhom odseku sa uvádza, že konanie môže začať osoba, ktorá nie je držiteľom práva, a v skutočnosti aj samotné colné orgány a že tento výklad je zlučiteľný s cieľom nariadenia, ktorým je bojovať proti porušovaniu práva duševného vlastníctva a chrániť spotrebiteľov pred tovarom porušujúcim právo duševného vlastníctva.

59. Z opisu skutkového stavu nevyplýva, či vnútroštátne orgány začali konanie uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia. Skutkový stav musia preskúmať vnútroštátne súdy.

60. Je síce pravda, že Súdny dvor rozhodol, že nariadenie priznáva držiteľovi práva rozhodujúcu úlohu – držiteľ práva musí požiadať o konanie colných orgánov podľa článku 5 nariadenia a konanie colných orgánov *ex officio* podľa článku 4 ods. 1 je dovolené len „na účel umožnenia držiteľovi práva predloženie žiadosti o konanie v súlade s článkom 5“. Súdny dvor v tejto súvislosti uviedol, že „na definitívne odsúdenie takých postupov vnútroštátnym orgánom príslušným rozhodnúť o veci samej je potrebné, aby mu držiteľ práva vec najprv predložil. Ak mu držiteľ práva vec nepredloží, opatrenie spočívajúce v odklade uvoľnenia tovaru alebo jeho zadržaní čoskoro stratí účinok...“³³. Hoci sa toto konštatovanie týkalo nariadenia Rady č. 3295/94, platí aj vo vzťahu k nariadeniu platnému v čase, keď nastali okolnosti prejednávanej veci.

61. Súdny dvor však nemal v úmysle opísať všetky možnosti začatia konania uvedeného v článku 13 ods. 1 nariadenia, ale v tejto súvislosti hovoril o najbežnejšom prípade.

62. V článku 14 ods. 2 treťom pododseku nariadenia sú totiž výslovne uvedené situácie, „ak sa začal postup s cieľom určiť, či sa právo duševného vlastníctva podľa vnútroštátneho práva porušilo, inak, než z podnetu držiteľa dizajnového práva...“. Článok 10 druhý odsek stanovuje, že právo platné v predmetnom členskom štáte „sa tiež uplatňuje na bezodkladné oznámenie colnému oddeleniu alebo úradu uvedenému v článku 9 ods. 1 o začatí postupu ustanoveného v článku 13, pokiaľ sa postup nezačal týmto oddelením alebo úradom“. Toto ustanovenie výslovne predpokladá, že postup ustanovený v článku 13 môže začať colné oddelenie alebo úrad uvedený v článku 9 ods. 1. Tým je vec vyriešená. O otázke, do akej miery je začatie konania uvedeného v článku 13 ods. 1 nariadenia colnými orgánmi potrebné alebo užitočné na ochranu spotrebiteľov, ako to naznačuje vnútroštátny súd, netreba rozhodnúť.

32 — Rozsudok Sopropé (už citovaný, bod 37).

33 — Rozsudok zo 14. októbra 1999, Adidas (C-223/98, Zb. s. I-7081, bod 26).

63. Vzhľadom na tieto úvahy a na istotne nie veľmi jasné okolnosti veci je dôležité ešte raz pripomenúť, že článok 13 ods. 1 nariadenia ukladá colným orgánom povinnosť uvoľniť tovar alebo ukončiť jeho zadržanie, ak sú splnené podmienky uvedené v tomto ustanovení. Táto povinnosť je dôsledkom úsilia nariadenia nebrániť slobode legálneho obchodu a súčasne predchádzať obchodovaniu s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva, ktoré je uvedené v odôvodnení 2 nariadenia. Nezačatie konania držiteľom práva v danej lehote teda možno nahradiť len tým, že konanie začnú colné orgány, čím zabránia uvoľneniu tovaru, pokiaľ formálne rozhodnú o začatí konania. Samotné vyhlásenie, že držiteľ práva sa domnieva, že dovoz predmetného tovaru porušuje jeho práva duševného vlastníctva, osobitne nestačí na odôvodnenie zamietnutia žiadosti o uvoľnenie tovaru. Samozrejme, prináleží vnútroštátnym súdom, aby určili relevantné okolnosti.

64. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem odpovedať na druhú otázku tak, že článok 13 ods. 1 nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členské štáty stanovili, že colné orgány môžu aj samy formálne začať konanie uvedené v tomto ustanovení.

V – Návrh

65. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy sa domnievam, že Súdny dvor by mal odpovedať na otázky, ktoré položil Riigikohus, takto:

- článok 13 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003 z 22. júla 2003, ktoré sa týka colného konania pri tovare podozrivom z porušovania niektorých práv duševného vlastníctva a opatrení, ktoré sa majú prijať pri tovare, u ktorého sa zistilo, že sa takéto práva porušili, sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členské štáty splnomocnili colné orgány na vedenie konania uvedeného v predmetnom ustanovení, pokiaľ je táto právomoc výslovne upravená vnútroštátnym zákonom, colné orgány konajú spôsobom, ktorý zaručí ich nezávislosť a nestrannosť, je dodržané právo byť vypočutý a je poskytnutá možnosť súdneho preskúmania,
- článok 13 ods. 1 nariadenia č. 1383/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členské štáty stanovili, že colné orgány môžu aj samy formálne začať konanie uvedené v tomto ustanovení.